

Σύλλογος
Ελλήνων
Συγκοινωνιολόγων

Ημεριδα ΣΕΣ

Μεταφορες Σε Περιόδους οικονομικης στενοτητας

Dr. Ing. Κωνσταντίνος **ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ**

Επίκουρος Καθηγητής

Υπεύθυνος Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Ακουστικής

Συγκοινωνιακών Εργων (Ε.Π.Α.Σ.Ε.)

Πολυτεχνική Σχολή Παν.Θεσσαλίας

Σχολή Πολιτικών Μηχανικών

Email : kvogiatz@uth.gr

ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΕΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2012

Θέσεις με στόχο την περιβαλλοντική αναβάθμιση και την καλύτερη διαχείριση συγκοινωνιακών συστημάτων στα αστικά κέντρα, μέσω μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής ορθολογικής και περιβαλλοντικά αποδεκτής ανάπτυξης των μεταφορών:

1. χωροταξικός/ πολεοδομικός/ κυκλοφοριακός σχεδιασμός,
2. αποθάρρυνση της χρήσης του Ι.Χ.,
3. ανάπτυξη των αστικών συγκοινωνιών,
4. τεχνολογική εξέλιξη στον κλάδο των οχημάτων και των συστημάτων πληροφόρησης.

1. Ενιαίος χωροταξικός, πολεοδομικός και κυκλοφοριακός σχεδιασμός

- ➔ Αστική Ανάπτυξη Προσανατολισμένη στη Δημόσια Συγκοινωνία
- ➔ Περιορισμός του αριθμού νέων περιοχών με αμιγή χρήση την κατοικία
- ➔ Δραστικός περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης
- ➔ Έλεγχος της ανάπτυξης κατά μήκος κύριων οδικών αξόνων
- ➔ Ανάπτυξη μητροπολιτικών διαδρομών για τον πεζό και το ποδήλατο
- ➔ Θεσμοθέτηση ζωνών προστασίας κατά μήκος των μεγάλων οδικών και σιδηροδρομικών κυκλοφοριακών αξόνων, των αεροδρομίων και άλλων έργων συγκοινωνιακής υποδομής
- ➔ Δραστική μείωση της διάχυσης των αερίων ρύπων και ιδιαίτερα του αερομεταφερόμενου – εδαφο-μεταφερόμενου θορύβου σε οικιστικές ζώνες και ευαίσθητους δέκτες
- ➔ Ολοκλήρωση των βασικών - σε εκκρεμότητα - έργων συγκοινωνιακής υποδομής
- ➔ Περιορισμοί και μέγιστη χωρητικότητα στάθμευσης ανά οικιστική περιοχή ή κτίριο
- ➔ Επανακαθορισμός ορίων ταχυτήτων ανά κατηγορία οδού και πολεοδομική ενότητα
- ➔ Προσδιορισμό της έκθεσης στον περιβαλλοντικό αστικό θόρυβο με την άμεση σύνταξη Στρατηγικών Χαρτών Θορύβου

2. Αποθάρρυνση της χρήσης του Ι.Χ.

- Οι οικονομικές συνθήκες, ακούσια, οδήγησαν στη σταδιακή εγκατάλειψη της χρήσης του Ι.Χ., για λόγους που σχετίζονταν με το εισόδημα, την ανεργία και βέβαια τη ραγδαία αύξηση στην τιμή των καυσίμων.
- Η μείωση της αγοραστικής δύναμης του κοινού, έφερε μικρότερη ζήτηση για αγαθά καταναλωτικά ή επιχειρηματικά, άρα λιγότερες εμπορευματικές μεταφορές.
- Προτάσεις:
 - τηλε-εργασία και ελαστικό ωράριο εργασίας
 - Προγράμματα συνδυασμού μετακινήσεων με κοινό ΙΧ όχημα

- Στην Αττική, όπου η ανεργία έχει διαμορφωθεί στο 23,4%, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2012, η κίνηση των Ι.Χ. είναι ήδη σημαντικά περιορισμένη τουλάχιστον κατά 30%.

Αποτέλεσμα:

Βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών στο λεκανοπέδιο

Μείωση στην κατανάλωση βενζίνης

Βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών για τους Αθηναίους με λιγότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Επίσης:

Μείωση της επιβατικής κίνησης στα μέσα μαζικής μεταφοράς κατά 9,5%, (τα έσοδα συρρικνώθηκαν μέχρι και 20%).

Μείωση κίνησης με ταξί κατά 30%- 40%.

Τα θετικά αυτά όμως αποτελέσματα σημειώθηκαν "ακούσια" λόγω του δυσμενούς οικονομικού περιβάλλοντος και αυτό δεν είναι βιώσιμη στρατηγική!!!

3. Αναβάθμιση και προώθηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς

- ➔ αύξηση ταχύτητας αξιοπιστίας μέσω λεωφορειο-λωρίδων/λεωφορειοδρόμων
- ➔ παροχή προτεραιότητας σε κόμβους
- ➔ αύξηση συχνότητας δρομολογίων
- ➔ πληροφόρηση του επιβατικού κοινού σε πραγματικό χρόνο
- ➔ κατασκευή σταθμών μετεπιβίβασης κλπ
- ➔ Περιοχές ελεύθερης (δωρεάν) μετακίνησης με δημόσιες συγκοινωνίες και σχεδιασμός γραμμών απευθείας σύνδεσης με περιοχές προορισμών.

- ➔ *Η πτώση στην κίνηση με μέσα μεταφοράς αποδίδεται **αποκλειστικά** στη ραγδαία αύξηση της ανεργίας*
- ➔ *Διακοπή μεγάλου αριθμού των μετακινήσεων (στον ΟΑΣΑ υπολογίζεται ότι το 80% των μετακινήσεων γίνεται από και προς την εργασία).*
- ➔ *το Μετρό της Αθήνας, το οποίο αποτελεί το βασικό μέσο μεταφοράς των Αθηναίων, παρουσιάζει **στο πρώτο εξάμηνο του 2012 μείωση 8%** σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2011.*

4. Τεχνολογική εξέλιξη οχημάτων

- Η τεχνολογία των οχημάτων, ώστε να είναι πιο φιλικά προς το περιβάλλον, έχει εξελιχθεί πολύ και κυκλοφορούν αρκετά μοντέλα στην αγορά που συμβάλλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, λόγω μειωμένων εκπομπών.
- Επίσης, στα τέλη του 2011 έγινε άρση απαγόρευσης της πετρελαιοκίνησης, επιτρέποντας σε καινούργιους πετρελαιοκινητήρες (με χαμηλούς ρύπους και χαμηλή κατανάλωση καυσίμου) να κυκλοφορήσουν στο λεκανοπέδιο της Αττικής.

Ιανουαρίος - Ιουλίου 2012:

- κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά **50.489 αυτοκίνητα**, παρουσιάζοντας **σημαντική μείωση της τάξης του 40,4%** ως προς την αντίστοιχη περίοδο του 2011. (Μείωση 39,3% είχε παρουσιάσει το επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου του 2011 σε σχέση με το αντίστοιχο του 2010.)
- η κυκλοφορία νέων μοτοσυκλετών (άνω των 50 cc) ανήλθε σε 22.080, έναντι 32.345 το 2011, παρουσιάζοντας **μείωση 31,7%**. (Μείωση 22,5% είχε παρουσιάσει το επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου του 2011 σε σχέση με το αντίστοιχο του 2010.)

Τα νέα οχήματα είναι κατά κύριο λόγο μικρού κυβισμού (λόγο χαμηλότερου κόστους και μικρότερης κατανάλωσης), πετρελαιοκίνητα (λόγο φθηνότερου καυσίμου).

Οι πωλήσεις νέων, λιγότερο ρυπογόνων οχημάτων μειώθηκαν πολύ, καθώς ούτε η αγορά νέου οχήματος αλλά ούτε και το επιπλέον κόστος που συνδέεται με ένα όχημα πιο φιλικό στο περιβάλλον αποτελούν πλέον ρεαλιστική προτεραιότητα για την πλειοψηφία.

Η προτίμηση του κοινού σε αυτοκίνητα μικρότερου κυβισμού συμβάλλει θετικά στη μείωση εκπομπών αερίων ρύπων και αερίων του θερμοκηπίου.

Η κυκλοφορία παλαιότερων οχημάτων

- ➔ η αγορά νέων αυτοκινήτων είναι μειωμένη, με αποτέλεσμα να μην ανανεώνεται αρκετά ο στόλος και να κυκλοφορούν περισσότερα παλαιότερα – και πιο ρυπογόνα – αυτοκίνητα.
- ➔ Επίσης, για όσους ακόμη μπορούν να χρησιμοποιούν το Ι.Χ. του για τις μετακινήσεις του, η τακτική συντήρηση του οχήματος δεν είναι πλέον δεδομένη, με αποτέλεσμα την κυκλοφορία πολλών οχημάτων που ξεπερνούν τα όρια θορύβου ή και εκπομπών ρύπων.
- ➔ Για τον περιορισμό του φαινομένου, θα πρέπει να πραγματοποιούνται συχνότεροι και αυστηρότεροι έλεγχοι των οχημάτων σε κυκλοφορία από τους αρμόδιους φορείς.

Μια ευκαιρία για αλλαγή νοοτροπίας/συνηθειών ;;;

- ➔ Αναλογιζόμενοι τις θετικές και αρνητικές συνέπειες της κρίσης στις μεταφορές και το περιβάλλον, ίσως η οικονομική κρίση να είναι μια μοναδική ευκαιρία για την απόκτηση συνηθειών που θα είναι ωφέλιμες και στο μέλλον, τόσο ως προς την μείωση της σπατάλης πόρων, όσο και ως προς την περιβαλλοντική συνείδηση του κοινού.
- ➔ Ίσως η συνειδητοποίηση ότι οι μετακινήσεις μπορούν να πραγματοποιούνται και με άλλους τρόπους, εξίσου (ή και περισσότερο) εύκολα και αποτελεσματικά όσο με το Ι.Χ., επιτυγχάνοντας οικονομία αλλά και προστασία του πλανήτη, να είναι ένα βασική προτεραιότητα για όλους αυτήν την δύσκολη εποχή που διανύει η χώρα μας.

Με τις παρούσες οικονομικές συνθήκες, κάποιες θέσεις παραμένουν πιο επίκαιρες από ποτέ. Οι νέες οικονομικές συνθήκες έχουν μεταβάλλει ουσιαστικά τις καθημερινές μετακινήσεις των κατοίκων. Δεν υπάρχουν προς το παρόν, πολλά περιθώρια για νέες επενδύσεις στον κλάδο των μεταφορών, ιδίως σε σχέση με το περιβάλλον και την ενέργεια.

ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Στην Αττική παρατηρήθηκε πρόσφατα το φαινόμενο ιδιαίτερα υψηλών τιμών αιωρούμενων σωματιδίων με εξάρσεις σε δύο περιπτώσεις; **στις 16/12 και στις 25-26/12**. Οι αναλυτές αιωρούμενων σωματιδίων της Αττικής Οδού, διαχρονικά, μετρούν υψηλότερες τιμές αιωρούμενων σωματιδίων τους μήνες κατά τους οποίους λειτουργούν οι κεντρικές θερμάνσεις στις πέριξ της οδού περιοχές και ιδίως στην αστική περιοχή Ηρακλείου όπου χωροθετείται ο σταθμός μέτρησης Α08.2. Τον τελευταίο χρόνο όμως λόγω της αυξημένης μείωσης της κυκλοφοριακής κίνησης που διέρχεται από την Αττική οδό, οι απόλυτες τιμές αιωρούμενων σωματιδίων έχουν υποχωρήσει όπως φαίνεται στα διαγράμματα στην συνέχεια. Η μέση ημερήσια συγκέντρωση των αιωρούμενων σωματιδίων (AS_{10} και $AS_{2,5}$) στις 16/12 και 25-26/12, παρουσιάζει ιδιαίτερη έξαρση και μάλιστα το κλάσμα $AS_{2,5}$ συμμετέχει σχεδόν αποκλειστικά στο κλάσμα AS_{10} στην περιοχή του σταθμού Α08.2. Η αύξηση του κλάσματος $AS_{2,5}$ ουσιαστικά υπογραμμίζει στην αυξημένη παρουσία αιθαλομίχλης στην αστική περιοχή, είναι όμως εμφανές ότι τις ημέρες που παρατηρήθηκε η έξαρση των τιμών των αιωρούμενων σωματιδίων, ο μέσος ημερήσιος φόρτος ήταν αντιστρόφως ανάλογος της ρύπανσης, ενώ τις υπόλοιπες ημέρες - χωρίς φαινόμενο εξάρσεων λόγω αιθαλομίχλης - η ρύπανση ακολουθεί τις αυξομειώσεις του εκάστοτε οδικού κυκλοφοριακού φόρτου με τον Δεκ. 2012 να παρουσιάζει χαμηλότερες συγκεντρώσεις από τον αντίστοιχο μήνα του 2011 με εξαίρεση τις ημέρες των εξάρσεων.

